

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 94/20
V Luxemburgu 16. júla 2020

Rozsudok vo veci C-129/19,
Presidenza del Consiglio dei Ministri/BV

Členské štáty musia priznať odškodnenie všetkým obetiam úmyselného násilného trestného činu, a to aj tým, ktoré majú bydlisko na ich vlastnom území

Odškodnenie nemusí pokrývať úplnú náhradu škody, ale jeho výška nemôže byť čisto symbolická

V rozsudku **Presidenza del Consiglio dei Ministri** (C-129/19), vyhlásenom 16. júla 2020, Súdny dvor zasadaajúci ako veľká komora v prvom rade rozhodol, že systém mimozmluvnej zodpovednosti členského štátu za škodu spôsobenú porušením práva Únie sa z dôvodu, že tento členský štát neprebral smernicu 2004/80¹ včas, uplatní na obeť s bydliskom v uvedenom členskom štáte, na území ktorého bol spáchaný úmyselný násilný trestný čin. V druhom rade Súdny dvor rozhodol, že paušálnu náhradu, ktorá sa priznáva obetiam sexuálneho násilia na základe vnútroštátneho systému odškodňovania obetí úmyselných násilných trestných činov, nemožno kvalifikovať ako „spravodlivú a primeranú“ v zmysle tejto smernice, pokiaľ je stanovená bez toho, aby sa prihliadlo na závažnosť následkov, ktoré má spáchaný trestný čin vo vzťahu k obetiam, a teda nepredstavuje primeraný príspevok na náhradu spôsobenej majetkovej a nemajetkovej ujmy.

V tejto veci v októbri 2005 bola BV, talianska občianka s bydliskom v Taliansku, obeťou sexuálneho násilia spáchaného na území tohto členského štátu. Suma 50 000 eur, ktorú jej boli povinní zaplatiť páchatelia tohto násilia z dôvodu náhrady škody, jej však nemohla byť vyplatená z dôvodu ich úteku. Vo februári 2009 podala BV proti Presidenza del Consiglio dei Ministri (Úrad predsedu Rady ministrov, Taliansko) žalobu o náhradu škody, ktorú údajne utrpela z dôvodu, že Taliansko včas neprebralo smernicu 2004/80². V rámci tohto konania bola Presidenza del Consiglio dei Ministri v prvostupňovom konaní uložená povinnosť zaplatiť BV sumu 90 000 eur, pričom v odvolacom konaní bola suma znížená na 50 000 eur.

Vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o kasačnom opravnom prostriedku, ktorý podal Presidenza del Consiglio dei Ministri, sa na jednej strane pýtal na možné uplatnenie systému mimozmluvnej zodpovednosti členského štátu – z dôvodu, že tento členský štát neprebral smernicu 2004/80 včas – vo vzťahu k obetiam úmyselných násilných trestných činov, ktoré sa nenachádzajú v cezhraničnej situácii. Na druhej strane vyjadril pochybnosť, pokiaľ ide o „spravodlivú a primeranú“ povahu paušálnej sumy 4 800 eur, ktorú stanovuje talianska právna úprava³ na účely odškodnenia obetí sexuálneho násilia, v zmysle smernice 2004/80.

Pokiaľ ide o prvú otázku, Súdny dvor najprv pripomenul podmienky umožňujúce konštatovať zodpovednosť členských štátov za škodu spôsobenú jednotlivcom porušením práva Únie, pričom týmito podmienkami sú existencia porušenej právnej normy Únie, ktorá priznáva práva

¹ Smernica Rady 2004/80/ES z 29. apríla 2004 o odškodňovaní obetí trestných činov (Ú. v. EÚ L 261, 2004, s. 15; Mim. vyd. 19/007, s. 65).

² Podľa článku 12 ods. 2 smernice „všetky členské štáty zabezpečia, aby ich vnútroštátne pravidlá ustanovovali existenciu systému odškodňovania obetí úmyselných násilných trestných činov spáchaných na ich jednotlivých územiach, ktorý zaručuje spravodlivé a primerané odškodnenie pre obeť“.

³ Treba poznamenať, že po podaní žaloby o určenie mimozmluvnej zodpovednosti smerujúcej proti Taliansku, tento členský štát zaviedol systém odškodňovania obetí úmyselných násilných trestných činov spáchaných na talianskom území, a to bez ohľadu na to, či majú alebo nemajú bydlisko v Taliansku. Tento systém sa tiež so spätnou účinnosťou vzťahuje na činy patriace pod tento druh trestnej činnosti, ktoré boli spáchané po 1. júli 2005.

jednotlivcom, dostatočne závažné porušenie tejto normy a príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou, ktorú utrpeli jednotlivci. V tomto prípade a vzhľadom na znenie smernice 2004/80, jej kontext a ciele Súdny dvor najmä uviedol, že prostredníctvom tejto smernice sa normotvorca Únie nerozhodol pre to, aby každý členský štát zaviedol osobitný systém odškodňovania obmedzený len na obeť úmyselných násilných trestných činov, ktoré sa nachádzajú v cezhraničnej situácii, ale pre to, aby sa na tieto obeť uplatňovali vnútroštátne systémy odškodňovania obetí týchto trestných činov spáchaných na jednotlivých územiach členských štátov. Po vykonaní svojej analýzy usúdil, že **smernica 2004/80 ukladá všetkým členským štátom povinnosť zaviesť systém odškodňovania vzťahujúci sa na všetky obeť úmyselných násilných trestných činov spáchaných na ich územiach, a nielen na obeť, ktoré sa nachádzajú v cezhraničnej situácii**. Súdny dvor z uvedeného vyvodil, že smernica 2004/80 priznáva právo na spravodlivé a primerané odškodnenie nielen obetiam týchto trestných činov, ktoré sa nachádzajú v takejto situácii, ale aj obetiam, ktoré majú obvyklý pobyt na území členského štátu, kde bol trestný čin spáchaný. S výhradou splnenia ďalších dvoch uvedených podmienok má preto jednotlivec právo na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená nesplnením povinnosti, ktorá členskému štátu vyplýva zo smernice 2004/80, a to bez ohľadu na to, či sa tento jednotlivec nachádzal alebo nenachádzal v cezhraničnej situácii v čase, keď bol obeťou dotknutého trestného činu.

Pokiaľ ide o druhú otázku, Súdny dvor konštatoval, že vzhľadom na to, že smernica 2004/80 neobsahuje nijaký údaj o výške náhrady, ktorá by mala zodpovedať „**spravodlivému a primeranému**“ **odškodneniu**, táto smernica priznáva členským štátom na tento účel určitú mieru voľnej úvahy. Hoci toto odškodnenie **nemusí nevyhnutne zabezpečiť úplnú náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená obetiam úmyselných násilných trestných činov, nemôže mať len symbolickú alebo zjavne nedostatočnú povahu vzhľadom na závažnosť následkov**, ktoré má spáchaný trestný čin vo vzťahu k týmto obetiam. Podľa Súdneho dvora totiž odškodnenie priznané takýmto obetiam na základe tejto smernice musí v primeranej miere kompenzovať utrpenie, ktorému boli vystavené. V tejto súvislosti Súdny dvor tiež spresnil, že paušálne odškodnenie takýchto obetí možno kvalifikovať ako „spravodlivé a primerané“, pokiaľ je sadzobník náhrad škôd dostatočne podrobný, aby sa zabránilo tomu, že by sa paušálne odškodnenie stanovené v prípade určitého druhu násillia mohlo vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu ukázať ako zjavne nedostatočné.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499